

قانون قیمت واحد

The Law of One Price

قانون قیمت واحد بیان می‌کند که در یک بازار رقابتی بدون در نظر گرفتن هزینه‌های مبادلاتی (نظیر هزینه حمل و نقل) و موانع تجاری (نظیر تعرفه و محدودیت‌های مقداری) و هزینه‌های اطلاعات، قیمت کالای مشخص (i) برابر است با:

$$p_i = e p_i^* \quad (1)$$

که در آن p_i قیمت داخلی کالا و p_i^* قیمت خارجی کالا و e نرخ ارز است (Krugman and Obstfeld, ۲۰۰۷). (نرخ ارز قیمت یک واحد از پول خارجی به پول داخلی است).

در دنیای حقیقی کالاهای مشابه با هم مغایرت‌هایی دارند که کسب اطلاع در این زمینه هزینه‌بر است و اقسام موانع برای تساوی بین قیمت کالاهای مشابه در سراسر دنیا وجود دارد. در عین حال، هر قدر همگنی کالاها بیشتر باشد انتظار برقراری "قانون قیمت واحد" بیشتر است. برای مثال، بعضی از کالاها شکل و ساختار مشخصی در سراسر دنیا دارند و بنابراین، مثال‌های خوبی برای برقراری "قانون قیمت واحد" هستند. برای مثال، قیمت طلا با یک عیار مشخص در تمام دنیا به دلار اعلام می‌شود. از این رو، منطقی است که گفته شود "قانون قیمت واحد" در مورد طلا تقریباً صادق است، به‌طور عمده کالاهایی نظیر نفت خام و فولاد که بازار بین‌المللی دارند و به‌صورت عمده در دنیا مورد دادوستد قرار می‌گیرند همانند طلا تا حدود زیادی شامل این قانون می‌شوند. بنابراین، قیمت این کالاها در همه کشورها بدون در نظر گرفتن هزینه حمل و نقل، مالیات و مانند آن به‌طرف یکسان شدن پیش می‌رود.

باید توجه کرد که اغلب کالاها با اسامی تجاری گوناگون و در قیمت‌های متفاوت عرضه می‌شوند. از این رو، نمی‌شود

انتظار داشت که "قانون قیمت واحد" در مورد هر کالا چه در داخل یک کشور و چه در سطح جهانی صادق باشد.

قانون قیمت واحد به‌طور ضمنی فرض می‌کند که در بازارها رقابت کامل بوده و جانشینی کامل بین کالاهای مشابه داخلی و خارجی وجود دارد. فقط در شرایط رقابت کامل در بازارهای داخلی و بین‌المللی، نرخ ارز قیمت کالاهای تجاری همگن را که در داخل و خارج تولید می‌شود یکسان می‌سازد. افزون‌براین، در این شرایط اگر نرخ ارز تغییر کند به فرض ثبات قیمت‌های خارجی، قیمت کالاهای داخلی در ارتباط یک‌به‌یک (One for One) با نرخ ارز تغییر می‌کنند. از این رو، تحت قانون قیمت واحد اثر عبور نرخ ارز (Pass Through Effect) بر قیمت‌های داخلی کامل است.

البته باید توجه شود که بنابر مطالعات تجربی، فرض جانشینی کامل بین کالاهای تجاری داخلی و کالاهای مشابه خارجی آن‌ها برقرار نبوده و نیز بازار به‌طور کامل رقابتی برای اغلب کالاهای تجاری برقرار نیست. برعکس، کالاهای تجاری به‌دلیل اختلاف در کیفیت کالاها، موانع تجاری، هزینه اطلاعات، تأخیر در تحویل کالاها، توزیع و نحوه سرویس‌دهی آن‌ها غیرهمگن هستند.

کارهای تجربی در ارتباط با قانون قیمت واحد در طول دو دهه گذشته نتایج منفی حاصل کرده است. به‌نظر می‌آید که قانون قیمت واحد در کوتاه‌مدت حتی برای کالاهای تجاری همگن نیز صدق نمی‌کند. البته، این نتیجه ممکن است ناشی از این حقیقت باشد که قیمت‌های مقایسه‌شده در واقع مربوط به کالاهای همگن نیست. بدین معنی که به بیان "آرو - دبرو" حتی محل تحویل کالا دو کالای همگن را متفاوت می‌کند. اخیراً مطالعات فراوانی بر نبود آربیتراژ کامل برای کالاها اشاره کرده‌اند (Krugman, ۱۹۸۹).

با وجود این، یک حمایت قوی از قانون قیمت واحد از نوع انتظارات انباشته‌شده (Expectation - Augmented) همین

قانون ایجاد شده است. یک مطالعه تجربی که در آن از قیمت‌های انتظاری به جای قیمت‌های جاری استفاده شده است و با فرض اینکه عوامل اقتصادی دارای انتظارات عقلایی هستند، اعتبار قانون قیمت واحد را در طول ۲۰ سال مورد مطالعه رد نکرده است (Goodwin et al., ۱۹۹۰).

کتاب‌شناسی

- Goodwin, B. Grenues, T., & Wohlyenant, M. (۱۹۹۰). "Testing the LOP when trade takes time", *Journal of International money and Finance*, ۹: ۲۱-۴۰.
- Isard, P. (۱۹۷۷). "How far can we push the law of one price?", *American Economic Review*, ۶۷: ۹۴۲-۸.
- Kravis, I., Lipsey, R. (۱۹۷۸). "Price behaviour in the light of alance of payments theories", *Journal of International Economics*, ۲: ۱۹۳-۲۴۶.
- Krugmann, P. (۱۹۸۹). *Exchange rate instability*, cambridge, mass: MIT Press.
- Krugman, P. Obstfeld, M. (۲۰۰۹). *International Economics*, Pearson Education, Inc.
- Webster, A. (۱۹۸۷). "Purchasing, power parity as a theory international arbitrage in manufactured goods: An emirical view of UK/US prices in the ۱۹۷۰'s", *Applied Economics*, ۱۹: ۱۴۳-۵۶.

اسداله فرزین‌وش

هیئت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران